

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-243/12 P

FLS Plast A/S
κατά
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως — Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Τομέας των πλαστικών βιομηχανικών σάκων — Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ — Πλήρης δικαιοδοσία του Γενικού Δικαστηρίου — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Καταλογισμός στη μητρική εταιρία της παραβάσεως την οποία διέπραξε η θυγατρική — Ευθύνη της μητρικής εταιρίας για την καταβολή του προστίμου που επιβλήθηκε στη θυγατρική — Αναλογικότητα — Διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου — Εύλογη διάρκεια της δίκης»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 19ης Ιουνίου 2014

1. *Αναίρεση — Λόγοι — Λόγος που προβάλλεται για πρώτη φορά κατ' αναίρεση — Λόγος που βάλλει κατά ενός σημείου του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως — Λόγος με τον οποίο αμφισβητείται η ορθότητα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως — Λόγος που ανάγεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αυτή καθεαυτήν — Παραδεκτό*

(Άρθρο 256 § 1 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 58, εδ. 1· Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, άρθρο 48 § 2)

2. *Ανταγωνισμός — Κανόνες της Ένωσης — Παραβάσεις — Καταλογισμός — Μητρική εταιρία και θυγατρικές — Οικονομική ενότητα — Κριτήρια εκτιμήσεως — Τεκμήριο ασκήσεως αποφασιστικής επιρροής από τη μητρική εταιρία επί των θυγατρικών που της ανήκουν εξ ολοκλήρου — Μαχητός χαρακτήρας — Βάρος αποδείξεως — Παράβαση του τεκμηρίου αθωότητας — Δεν συντρέχει*

(Άρθρα 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 48· κανονισμός 1/2003 του Συμβουλίου, άρθρο 23 § 2)

3. *Αναίρεση — Λόγοι — Εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών — Απαράδεκτο — Έλεγχος από το Δικαστήριο της εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων — Αποκλείεται πλην της περιπτώσεως παραμορφώσεως του περιεχομένου τους*

(Άρθρο 256 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 58)

4. *Αναίρεση — Λόγοι — Ανεπαρκής αιτιολογία — Έκταση της υποχρέωσεως αιτιολογήσεως*

(Άρθρο 256 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρα 56 και 58· Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, άρθρο 81)

5. *Αναίρεση — Λόγοι — Σκεπτικό αποφάσεως το οποίο ενέχει παραβίαση του δικαίου της Ένωσης — Διατακτικό βάσιμο κατ' άλλη νομική αιτιολογία — Απόρριψη*

(Άρθρο 256 ΣΛΕΕ· Οργανισμός του Δικαστηρίου, άρθρο 58)

6. *Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Μη επιβολή προστίμου ή μείωσή του σε αντάλλαγμα της συνεργασίας της κατηγορουμένης επιχειρήσεως — Προϋποθέσεις — Μητρική εταιρία και θυγατρικές — Ανάγκη να υπάρχει οικονομική ενότητα κατά το χρονικό σημείο της συνεργασίας*

(Άρθρο 101 § 1 ΣΛΕΕ· κανονισμός 1/2003 του Συμβουλίου, άρθρο 23 § 2 ανακοίνωση 96/C 207/04 της Επιτροπής, τίτλος Δ, σημείο 2)

7. *Ανταγωνισμός — Κανόνες της Ένωσης — Παράβαση την οποία διαπράττει θυγατρική — Καταλογισμός στη μητρική εταιρία — Εις ολόκληρον ευθύνη για την καταβολή του προστίμου — Έκταση — Μητρική και θυγατρική εταιρία που συναποτελούσαν, κατά το χρονικό σημείο τελέσεως της παραβάσεως, μία επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και οι οποίες είχαν παύσει να υφίστανται υπ' αυτήν τη μορφή κατά την ημερομηνία εκδόσεως αποφάσεως περί επιβολής προστίμου — Συνέπειες για τον καθορισμό του ανωτάτου ύψους του προστίμου*

(Άρθρο 101 § 1 ΣΛΕΕ· κανονισμός 1/2003 του Συμβουλίου, άρθρο 23 § 2)

8. *Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Αρχές — Θεμελιώδη δικαιώματα — Τήρηση την οποία εξασφαλίζει το Δικαστήριο — Δικαίωμα κάθε προσώπου σε δίκαιη δίκη — Τήρηση εύλογης προθεσμίας — Κατοχύρωση από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών — Αναφορά στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας*

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47)

9. *Ένδικη διαδικασία — Διάρκεια της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας — Εύλογη διάρκεια — Διαφορά αφορώσα την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού — Υπέρβαση της εύλογης χρονικής διάρκειας — Συνέπειες*

(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, εδ. 2)

10. *Εξωσυμβατική ευθύνη — Αγωγικό αίτημα που θεμελιώνεται σε υπερβολική διάρκεια της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας — Προϋποθέσεις — Παράνομη πράξη — Ζημία — Αιτιώδης σύνδεσμος — Κριτήρια εκτιμήσεως — Σύνθεση του δικάζοντος δικαστικού σχηματισμού*

(Άρθρα 256 ΣΛΕΕ, 268 ΣΛΕΕ και 340 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, εδ. 2)

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 25, 44–48)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 27, 30)

3. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 32, 76–78)

4. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 49, 51, 79)

5. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 84)

6. Στον τομέα του ανταγωνισμού, μόνο επιχείρηση η οποία συνεργάστηκε με την Επιτροπή βάσει της ανακοινώσεως περί επιείκειας μπορεί, βάσει της ως άνω ανακοινώσεως, να τύχει μειώσεως του προστίμου το οποίο θα της είχε επιβληθεί χωρίς τη συνεργασία αυτή. Η ως άνω μείωση δεν μπορεί να επεκταθεί σε εταιρία η οποία, για μέρος του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο διήρκεσε η επίδικη παράβαση, ανήκε στην οικονομική οντότητα την οποία συνιστούσε η ως άνω πρώτη επιχείρηση, αλλά είχε παύσει να ανήκει σε αυτήν κατά το χρονικό σημείο της συνεργασίας της επιχειρήσεως αυτής με την Επιτροπή.

Ειδικότερα, αντίθετη ερμηνεία θα σήμαινε γενικώς ότι, στις περιπτώσεις διαδοχής επιχειρήσεων, εταιρία η οποία μετέσχε αρχικώς σε παράβαση ως μητρική μιας θυγατρικής εταιρίας που εμπλεκόταν άμεσα στην παράβαση αυτή και η οποία μεταβιβάζει εν συνεχεία την ως άνω θυγατρική σε άλλη επιχείρηση θα ετύγχανε, ενδεχομένως, της μειώσεως του προστίμου που θα χορηγείτο στην τελευταία αυτή επιχείρηση λόγω της συνεργασίας της με την Επιτροπή, μολονότι η εν λόγω εταιρία δεν είχε συμβάλει η ίδια στην αποκάλυψη της επίδικης παραβάσεως ούτε είχε ασκήσει αποφασιστική επιρροή, κατά τον χρόνο της συνεργασίας, στην πρώην θυγατρική της.

Ως εκ τούτου, δεδομένου του σκοπού της ανακοινώσεως περί επιείκειας, που συνίσταται στην παροχή κινήτρου για την αποκάλυψη συμπεριφορών οι οποίες αντιβαίνουν στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, και προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της ως άνω διατάξεως, τίποτε δεν δικαιολογεί την επέκταση της μειώσεως του προστίμου που χορηγήθηκε σε επιχείρηση λόγω της συνεργασίας της με την Επιτροπή σε επιχείρηση η οποία, ενώ κατά το παρελθόν ήλεγχε την εμπλεκόμενη στην επίδικη παράβαση θυγατρική, δεν συνέβαλε η ίδια στην αποκάλυψη της παραβάσεως.

(βλ. σκέψεις 85–87)

7. Κατά το σχετικό με τον ανταγωνισμό δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο της καταβολής προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού, η εις ολόκληρον ευθύνη την οποία υπέχουν δύο εταιρίες που συναποτελούν ενιαία οικονομική οντότητα δεν μπορεί να εξαντλείται στην εκ μέρους της μητρικής εταιρίας παροχή κάποιας μορφής εγγυήσεως προς εξασφάλιση της καταβολής του προστίμου που επιβλήθηκε στη θυγατρική. Συνεπώς, η επιχειρηματολογία κατά την οποία δεν ήταν δυνατόν η ως άνω μητρική εταιρία να υποχρεωθεί στην καταβολή προστίμου υπερβαίνοντος εκείνο που επιβλήθηκε στη θυγατρική της είναι αβάσιμη.

Η αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων επιβάλλει να καθορίζεται, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003, το ύψος του εις ολόκληρον οφειλόμενου προστίμου σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως που προσάπτεται ατομικώς στην οικεία επιχείρηση και με τη διάρκεια της παραβάσεως αυτής.

(βλ. σκέψη 107)

8. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 131–133)

9. Δεδομένου ότι πρέπει να γίνονται σεβαστοί οι κανόνες ανταγωνισμού του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν μπορεί να δεχθεί ότι ο αναιρεσίων, αποκλειστικά και μόνο για τον λόγο της υπερβάσεως της εύλογης διάρκειας της δίκης, μπορεί να θέτει υπό αμφισβήτηση το ποσό του προστίμου που του επιβλήθηκε ενώ όλοι οι λόγοι αναιρέσεως κατά των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο ως προς το ποσό του προστίμου και τη συμπεριφορά που τιμωρείται με το πρόστιμο απορρίφθηκαν.

Η εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου της Ένωσης παράβαση της υποχρεώσεώς του, που απορρέει από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εκδικάζει τις υποθέσεις που άγονται ενώπιόν του εντός ευλόγου προθεσμίας πρέπει να έχει ως συνέπεια την παροχή δυνατότητας ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δεδομένου ότι τέτοια αγωγή αποτελεί αποτελεσματικό μέσο επανορθώσεως. Εξ αυτού συνάγεται ότι αίτημα περί αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερβάσεως, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της εύλογης διάρκειας της δίκης δεν μπορεί να προβληθεί απευθείας κατ' αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου αλλά πρέπει να αχθεί ενώπιον του ίδιου του Γενικού Δικαστηρίου.

(βλ. σκέψεις 134, 135)

10. Στο πλαίσιο της εξετάσεως αιτήματος περί αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της υπερβάσεως, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της εύλογης διάρκειας της δίκης, απόκειται στο Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας σε δικαστικό σχηματισμό διαφορετικό εκείνου που επιλήφθηκε της ένδικης διαφοράς της οποίας επικρίνεται η διάρκεια εκδικάσεως, να εκτιμήσει, εξετάζοντας τα αποδεικτικά στοιχεία που θα προσκομιστούν προς τον σκοπό αυτό, τόσο το υποστατό της προβαλλόμενης ζημίας όσο και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της ζημίας και της υπερβολικής διάρκειας της επίμαχης ένδικης διαδικασίας.

(βλ. σκέψη 136)